

Η Ίδρυση Μονάδας Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στο ΤΕΙ Κρήτης: η κρισιμότητα του εγχειρήματος

του Ανδρέα Αναστασιάκη

Όπως είναι γνωστό στην ακαδημαϊκή κοινότητα του ΤΕΙ Κρήτης, έχει ιδρυθεί και λειτουργεί στο Ίδρυμα η Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΟΚΕ). Το συγκεκριμένο έργο αποτελεί υλοποίηση της πράξης «Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας ΤΕΙ Κρήτης», στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση (ΕΠΕΔΒΜ) 2007-2013. Κατά τη γνώμη μας, η ίδρυση και λειτουργία της ΜΟΚΕ, αποτελεί σημαντική πρόκληση και ταυτόχρονα ευκαιρία για την περεταίρω αναβάθμιση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του ΤΕΙ Κρήτης και την ενίσχυση του ρόλου του στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της Κρήτης και ευρύτερα της χώρας. Ας προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε το περιβάλλον μέσα στο οποίο λαμβάνει χώρα η λειτουργία της ΜΟΚΕ ΤΕΙ Κρήτης.

Είναι γνωστό, ότι στην Κρήτη αλλά και στην Ελλάδα γενικότερα υπάρχει έντονο πρόβλημα χαμηλής διείσδυσης της καινοτομίας στην παραγωγή, το οποίο συνδέεται και με την χαμηλή διασύνδεση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΑΕΙ) με την επιχειρηματική πρακτική. Οι ελληνικές επιχειρήσεις και η οικονομία γενικότερα, απέχει πολύ σε ανταγωνιστικότητα από άλλες ανεπτυγμένες οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή αλλού και η ανάγκη ενσωμάτωσης στην παραγωγική διαδικασία οργανωτικών και άλλων τεχνολογικών καινοτομιών γίνεται επιτακτική.

Η παρακολούθηση των αναγκών της αγοράς σε νέες τεχνολογίες και ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας των ΑΕΙ, έτσι ώστε να δημιουργούν στελέχη ικανά να ενσωματώνουν και να στηρίζουν τις νέες τεχνολογίες στην παραγωγή, μέσα από μια ολοκληρωμένη και ανατροφοδοτούμενη διαδικασία, θα δώσει τη δυνατότητα στην ελληνική επιχειρηματικότητα να συμβάλει στη σταδιακή μετατροπή της ελληνικής οικονομίας σε μια innovation driven economy. Η μετατροπή αυτή, μπορεί να είναι εφικτή, αν δημιουργηθεί παράλληλα κουλτούρα καινοτομίας και επιχειρηματικότητας μέσα στα ΑΕΙ και στις επιχειρήσεις και οργανισμούς, γεγονός που θα επιτρέψει την επικοινωνία μεταξύ των δύο αυτών κόσμων, που σήμερα όπως δείχνουν οι στατιστικοί δείκτες είναι αρκετά απομονωμένοι στην Ελλάδα.

Στο επίπεδο της Περιφέρειας Κρήτης, η καινοτομία που έχει επιτευχθεί στους κλάδους σημαντικού

ενδιαφέροντος (π.χ. Τρόφιμα – Ποτά, Ειδικές Μορφές Τουρισμού κ.λπ.) είναι οριακή καινοτομία, σύμφωνα με όλες τις σχετικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί από τη Γ.Γ. Περιφέρειας Κρήτης και από τα Επιμελητήρια του νησιού. Δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικά αφού κυριαρχούν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις, σπανίζουν οι επιχειρήσεις με μεγάλο ποσοστό αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης, τα τμήματα τους έρευνας & ανάπτυξης είναι ανύπαρκτα έως στοιχειωδώς στελεχωμένα με ολιγάριθμο προσωπικό και η καινοτομικότητα όπου απαντάται είναι ένας συνδυασμός μικρών σε έκταση δραστηριοτήτων κυρίως στους τομείς οργανωτικών καινοτομιών.

Την ίδια στιγμή τα φλέγοντα επιχειρηματικά προβλήματα (οικονομικά, θεσμικά – τεχνολογικά κ.α.) παραμένουν καθημερινά εμπόδια και τροχοπέδη στις προσπάθειες ευελιξίας και ανάπτυξης. Η διατήρηση ή η ατελής «θεραπεία» τους, εμποδίζει σε μόνιμη βάση την επιχειρηματικότητα να διαμορφώσει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, τα δε θέματα ανάπτυξης και καινοτομίας, παραμένουν χαμηλά στην ημερήσια επιχειρηματική «ατζέντα». Κατά συνέπεια, η αντιμετώπιση των σοβαρών ανεπαρκειών που προκαλούνται αναδεικνύει τη διαδικασία της καινοτομίας ένα πρωτεύον ζητούμενο για τις επιχειρήσεις και οργανισμούς.

Το πλήθος, σε περιφερειακό επίπεδο, των αρχών, φορέων, δομών και μηχανισμών που υπηρετούν την καινοτομική επιχειρηματικότητα λειτουργεί αποσπασματικά με μεμονωμένες πρωτοβουλίες. Η απουσία συντονισμού και συνεργειών, ή ακόμα και ενός κοινά αποδεκτού συντονιστικού επίσημου ή ad hoc οργάνου, αξιολογείται ως μείζονος σημασίας περιορισμός, που εκτός των άλλων σμικρύνει χρόνο με το χρόνο την εμπιστοσύνη, τις προσδοκίες και την αισιοδοξία (αυτοπεποίθηση) των επιχειρήσεων.

Το ευτύχημα της ύπαρξης μεγάλου αριθμού ΑΕΙ στην Κρήτη δεν έχει «μεταφραστεί» σε πλεονέκτημα υπέρ της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, καθώς η αλληλεπίδραση τους με τις επιχειρήσεις είναι ελλιπής. Η σπουδαία δουλειά που πραγματοποιείται στις διάφορες σχολές και ινστιτούτα, δεν «αγγίζει» τη επιχειρηματικότητα της Κρήτης και κυρίως την «μικρή» επιχειρηματικότητα, που δεσπόζει στον παραγωγικό ιστό σε ολόκληρη την έκταση της περιφέρειας, παρά μόνο σε ελάχιστο βαθμό μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Αυτό συνιστά ένα

παράδοξο, με την έννοια ότι, το σημαντικό αυτό πλεονέκτημα βρίσκεται σε λανθάνουσα κατάσταση, που πλέον με τη μορφή και την ταχύτητα που λαμβάνουν χώρα και πρόκειται να λάβουν οι κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις σε περίοδο εφαρμογής στη χώρα μας των αντικοινωνικών και αντιαναπτυξιακών «ΜΝΗΝΟΝΙΑΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ», δεν αφήνει περιθώρια περαιτέρω υστερήσεων.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, το ΤΕΙ Κρήτης τα τελευταία χρόνια έχει αναδειχθεί σε ένα από τα μεγαλύτερα ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης της χώρας, με σοβαρές συνεργασίες με εκπαιδευτικά ιδρύματα στο εσωτερικό και εξωτερικό σε επίπεδο μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, ερευνητικών τεχνολογικών προγραμμάτων, ανταλλαγής φοιτητών και διδασκόντων, τοποθέτησης φοιτητών σε θέσεις πρακτικής άσκησης. Συνεργάζεται επίσης σταθερά με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ανταγωνιστικών προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας. Λειτουργεί μεγάλος αριθμός ερευνητικών εργαστηρίων που έχει να επιδείξει σημαντικό έργο στη βασική και εφαρμοσμένη τεχνολογική έρευνα σε τομείς, όπως των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της ρομποτικής, της τηλεϊατρικής, των ευρυζωνικών δικτύων, της φυτοπροστασίας, της γενετικής βελτίωσης φυτών, της επεξεργασίας στερεών αποβλήτων, κ.λπ.

Η δράση των εργαστηρίων του έχει οδηγήσει στην παραγωγή ώριμων τεχνολογικών αποτελεσμάτων, μέρος των οποίων έχει ήδη αξιοποιηθεί επιχειρηματικά. Τα τελευταία χρόνια υπήρξαν προσπάθειες προβολής των τεχνολογικών προϊόντων του ιδρύματος και σύνδεση τους με παραγωγικούς φορείς μέσω της λειτουργίας του Γραφείου Διαμεσολάβησης. Με την υποστήριξη του τελευταίου πολλά εργαστήρια του ΤΕΙ συμμετείχαν τα τελευταία χρόνια σε όλες τις ημερίδες E&T που οργάνωσε η ΓΓΕΤ στην Αθήνα και μέσω της ΔΕΘ στη Θεσσαλονίκη, αλλά και σε εμπορικές εκθέσεις (Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης, Πανελλήνια Γενική Έκθεση στο ΔΕΚ Κρήτης, Παγκρήτια Γεωργική Έκθεση Αρκαλοχωρίου).

Παρά όμως τις αξιόλογες αυτές προσπάθειες προβολής και σύνδεσης της τεχνολογικής έρευνας

του Ιδρύματος με παραγωγικούς φορείς, η αξία και το εύρος της δεν έχουν γίνει στο βαθμό που θα έπρεπε αντιληπτή και αξιοποιήσιμη και από σημαντικό τμήμα της ακαδημαϊκής κοινότητας του ίδιου του ιδρύματος αλλά και από παραγωγικούς και επαγγελματικούς φορείς της Κρήτης. Έτσι λοιπόν η ολοκληρωμένη σταθερή και σε βάθος χρόνου σύνδεση της λειτουργίας του ΤΕΙ Κρήτης με τους παραγωγικούς φορείς παρέμενε μέχρι τώρα ζητούμενο. Με το νέο όμως θεσμικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία των ΤΕΙ (Διαχειριστική επάρκεια, Διασφάλιση ποιότητας, Εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση, 4ετής προγραμματισμός), η σύνδεση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής λειτουργίας του ΤΕΙ Κρήτης με τους παραγωγικούς φορείς, επικαιροποιείται ως βασική και κρίσιμη του προτεραιότητα όσο ποτέ άλλοτε.

Από την υπάρχουσα εμπειρία που έχει αποκομισθεί από το Γραφείο Διαμεσολάβησης του ΤΕΙ Κρήτης, έχει εμφανιστεί ως ανάγκη για τη διασύνδεση της έρευνας με την παραγωγή η ύπαρξη μιας ενδιάμεσης δομής η οποία θα μπορεί να μεταφέρει το καινοτόμο προϊόν η την καινοτόμα υπηρεσία από το επίπεδο του πρωτοτύπου στην παραγωγή. Η ανάγκη αυτή επάγεται από τη φύση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της περιοχής της Κρήτης, οι οποίες δεν διαθέτουν κατά κανόνα τμήμα έρευνας και ανάπτυξης.

Εκτιμούμε λοιπόν, ότι ένας από τους βασικότερους τρόπους για την σταθερή, ολοκληρωμένη και σε βάθος χρόνου υλοποίηση αυτής της προτεραιότητας, είναι να αποτελέσουν οι ίδιοι οι φοιτητές του ως αυριανοί πτυχιούχοι τους πρεσβευτές του και ενδιαμέσους αυτής της σύνδεσης. Δηλαδή να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, στο ΤΕΙ, ώστε στην συνέχεια μετά την αποφοίτηση τους να αναλάβουν ορισμένοι εξ αυτών καινοτόμες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, άλλοι δε ως στελέχη επιχειρήσεων και οργανισμών να συμβάλλουν σημαντικά σε καινοτόμες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Αυτή ακριβώς την αναγκαιότητα, αυτό ακριβώς το στοίχημα, καλείται να αντιμετωπίσει η Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας του Ιδρύματος.

Ηράκλειο 5/1/2012